

Energiatehokkuutta käsitlevä eurooppalainen kansalaispaneeli

Tiivistelmä ensimmäisestä istunnosta

[23.-25.2.2024]

Energiatehokkuuden haasteet ja parantamismahdollisuudet: hedelmällinen viikonloppu Brysselissä

Energiatehokkuutta käsittelevän eurooppalaisen kansalaispaneelin ensimmäinen istuntoviikonloppu on päättynyt. Paneelin kuuluu 150 satunnaisesti valittua EU-kansalaista, joista joidenkin matka Brysselin kokoukseen kesti jopa lähes vuorokauden. Kokouksessa keskusteltiin energiatehokkuuden haasteista ja sitä edistävästä tekijöistä sekä pohjustettiin kahta seuraavaa istuntoa.

Kokouksella oli kaksi tavoitetta: määrittää energiatehokkuuden keskeiset haasteet ja keinot, joilla sitä voitaisiin mahdollisesti parantaa. Kokouksessa oli neljä osiota:

- I: Tutustutaan toisiin osallistujiin
- II: Muodostetaan yhtenäinen kuva energiajärjestelmästä ja sen eri toimijoiden välisistä yhteyksistä
- III: Eritellään energiatehokkuuden keskeisiä haasteita ja energiatehokkuutta edistäviä tekijöitä
- IV: Yksilöidään tärkeimmät keinot, joilla energiatehokkuutta voitaisiin parantaa, ja selvitetään, mistä asioista olisi saatava lisää tietoa paneelin seuraavia istuntoja varten.

Keskusteluissa esiin nousseita seikkoja olivat mm. taloudelliset rajoitteet, infrastruktuurin puutteet ja byrokraattiset esteet.

Paneelin ensimmäisen istunnon kolme kokouspäivää

Päivä 1 - Yhteisistunto

Demokratiasta ja väestökehityksestä vastaavan Euroopan komission varapuheenjohtajan Dubravka Šuican tervetuliaissanat: ”Haluamme kuulla kansalaisia ja teemme kaikkemme, jotta heidän äänensä saadaan kuuluviin.”

Euroopan komission viestinnän pääosaston pääjohtajan Dana Spinantin ja varapuheenjohtaja Dubravka Šuican kabinettipäällikön Colin Sciclunan yhteishaastattelu

Paneelin asiantuntijavieraat määrittivät energiatehokkuuden tarkoittavan, että tietyssä toiminnassa saavutetaan samat tulokset vähemmällä energialla. Tämä on toki yksinkertaistettu kuva energajärjestelmän monimutkaisuudesta, toimijoista ja dynamiikasta.

Päivä 2 - Työryhmät

Osallistujat jaettiin työryhmiin, joissa he tutustuivat toisiinsa keskustellessaan omasta energiankulutuksestaan ja energiantuotannosta. Kukin ryhmä laati visuaalisen kartan energajärjestelmästä, sen toimijoista ja dynamiikasta. Tämän avulla kartoitettiin energiatehokkuuden tärkeimpiä haasteita.

Haasteisiin liittyvistä energiatehokkuuden esteistä valittiin tärkeimmät kussakin ryhmässä käydyssä keskustelu- ja äänestysprosessissa. Osallistujien moninaisuus rikastutti keskusteluja ja varmisti eri näkökulmien huomioon ottamisen. Kussakin työryhmässä puhuttiin jopa viittä eri kieltä.

Päivä 3 - Yhteisistunto

Sunnuntain yhteisistunnossa vallitsi edelleen innostunut tunnelma edellispäivän keskustelujen ja EU:n neuvoston puheenjohtajamaan Belgian illalla järjestämän cocktail-tilaisuuden jälkeen. Tilaisuuteen osallistuivat myös tekoälyä käsittelevän Belgian kansalaispaneelin edustajat. Kunkin työryhmän edustaja esitteli ryhmän esiin nostamat keskeiset haasteet ja yhden tekijän, jota se piti merkittävimpänä tehokkaan energajärjestelmän saavuttamisen esteenä.

Palautekeskustelut yhteisistunnossa

Asiantuntijat ja muut osallistujat esittivät näkemyksensä esiin nostetuista esteistä. Keskusteluissa keskityttiin kolmeen keskeiseen alaan, joilla energiatehokkuutta on parannettava: liikenne, rakennukset ja teollisuus. Keskustelu todettiin korkeatasoiseksi.

Paneelin ensimmäisen istunnon ohjelma

Päivä 1	
12.30 - 15.00	Saapuminen, lounas, demokratiasta ja väestökehityksestä vastaavan Euroopan komission varapuheenjohtajan Dubravka Šuican avauspuhe
15.00 - 17.00	Tutustuminen toisiin osallistujiin Paneelin tehtävänanto: Mitä, miksi ja miten? Paneelin tarkoitus Kahvitauko
17.00 - 18.45	Tietoa energiatehokkuudesta paneelin osaamiskomitean opastuksella Tarkempiin keskusteluihin valmistautuminen Tauko
18.45 - 20.00	Buffet-illallinen, Charlemagne Foyer

Päivä 2	
9.00 - 11.00	Osio I: Sinä, minä ja energiatehokkuus Kahvitauko
11.00 - 14.00	Osio II: Energiatehokkuusjärjestelmän ja sen toimijoiden kartoittaminen Lounastauko
14.00 - 16.00	Osio III: Esteet ja parantamismahdollisuudet Kahvitauko
16.00 - 18.00	Osio IV: Priorisointi ja tietotarpeiden kartoittaminen

Illatilaisuus: Eurooppalaisen kansalaispaneelin ja Belgian kansalaispaneelin osanottajien yhteinen illallinen, ravintola Albert (Mont des Arts 28, 1000 Bryssel)

Päivä 3	
9.30 - 9.55	Edellisten päivien työn arviointi
9.55 - 12.05	Moderaattorien vetämät keskustelut paneelin jäsenten, osaamiskomitean jäsenten ja Euroopan komission virkamiesten kesken Kahvitauko

12.05 - 13.15	Viestintästrategia ja hyperfair-alustan esittely
13.15 - 14.00	Päätöstilaisuus ja seuraavien vaiheiden pohjustus <i>Lounaspakettien jako</i>

Virolainen Betina (19) kertoo tunnelmistaan

Miksi pidät tärkeänä tähän paneeliin osallistumista?

”Komission edustajat korostivat yhteisistunnossa, että nuoret edustavat tulevaisuutta. Vaikka monikaan nuori ei omista taloa, autoa tai pesukonetta, energiatehokkuudella on merkitystä myös meille. On tärkeää, että mielipiteemme ja meitä erityisesti koskettavat kysymykset otetaan huomioon. Myös tulevat sukupolvet on otettava huomioon. Teemme työtä myös niiden hyväksi. On kiinnostavaa nähdä, saavuttavatko ideamme komission ja hyödynnetäänkö niitä. Yksi paneelimme keskeisistä aiheista oli energiankäytön läpinäkyvyys. Toivon, että siihen kiinnitetään huomiota, sillä ihmisten on saatava riittävästi tietoa voidakseen tehdä tietoon perustuvia päätöksiä.”

Mitä odotat seuraavalta kokoukselta?

”Energiatehokkuus on minulle erittäin tärkeää, sillä kuten tiedämme, ilmastonmuutokseen kaivataan kiireellisesti ratkaisuja. Siihen liittyvät kysymykset ovat kuitenkin monimutkaisuutensa vuoksi usein vaikeita käsitellä. Paneelissa saimme mahdollisuuden keskittyä tiettyihin aiheisiin pienissä ryhmissä ja pystyimme näin tarkastelemaan ongelmia tarkemmin. Oli todella arvokasta päästä keskustelemaan asiantuntijoiden kanssa, sillä se ei ole aivan jokapäiväinen mahdollisuus, vaikka netistä paljon tietoa löytyykin. Asiantuntijat auttoivat varmistamaan, ettei keskusteluissa unohdu tärkeitä asioita ja että pystymme laatimaan komissiolle käytännön suosituksia.”

Mikä on ollut viikonloppusi kohokohta?

”Tämä on ollut upea viikonloppu. Karttavisualisointi oli minusta erittäin hyödyllinen, koska siitä näki ongelmat ja suunnitelmat selkeämmin. Oli hyvä idea, että lauantain tutustumistilaisuuden alussa esittelimme muille osallistujille vierustoverimme, emme itseämme. Se loi välillemme tiiviimmän ja avoimemman yhteyden ja auttoi meitä ymmärtämään toisiamme paremmin. On hienoa, että järjestitte tämän paneelin. Opiskelen yliopistossa, ja sielläkin keskustellaan siitä, että kansalaisten olisi voitava osallistua demokraattiseen prosessiin. On upeaa nähdä, että se ei ole vain teoriaa, vaan myös käytäntöä.”

Asiantuntijoiden puheenvuorot yhteisistunnossa

Yves Marignac, energia-asiantuntija ja johtava neuvonantaja, Association négaWatt, Ranska

Arianna Vitali Roscini, pääsihteeri, The Coalition for Energy Savings, Italia

Camille Defard, johtaja, Jacques Delors Energy Center, Ranska

Claudia Canevari, Energiatehokkuus (politiikka ja rahoitus) -yksikön päällikkö, Euroopan komission energian pääosasto

Jan Rosenow, eurooppalaisten ohjelmien johtaja, sääntelytukihanke, Saksa

Claire Roumet, EU-politiikan ja strategiset kumppanuudet, Energy Cities, Ranska

Reinhard Six, riippumaton konsultti, energiatehokkuuden rahoituksen asiantuntija, Saksa

Kahden asiantuntijan kommentteja yhteisistunnosta

Camille Defard

”EU:lla on tekniset välineet, joilla se voi antaa koulutusta jäsenmaille ja käsitellä niiden kysymyksiä. Energiatehokkuus edellyttää merkittäviä investointeja, mutta kaikilla EU-mailla ei ole samanlaisia investointivalmiuksia. Rahoitusta on saatavilla erityisesti koronakriisin jälkeen perustetusta EU:n tason elpymispaketista. Sen avulla voidaan luoda jäsenmaille tasapuolisemmat mahdollisuudet soveltaa pakollisia energiasäännöksiä.

”

Claudia Canevari

”Energia on yksi EU:n ja sen jäsenmaiden jaettuun toimivaltaan kuuluvista toimintapolitiikoista, eli ne vastaavat siitä yhdessä. EU-maat voivat antaa asiasta kansallista lainsäädäntöä. EU hyväksyy myös direktiivejä, jotka jäsenmaiden on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä. Euroopan komissio tekee energiapolitiikkaa koskevia ehdotuksia, mutta lainsäädännöstä päättävät Euroopan parlamentti ja ministerineuvosto. Ensimmäinen energiatehokkuusdirektiivi on peräisin vuodelta 2012. Sitä on tarkistettu vuosina 2018 ja 2023 uusien ilmastotavoitteiden vuoksi. Tämä direktiivi kattaa kaikki talouden alat, myös rakennukset, teollisuuden ja julkisen sektorin.

”

[Katso perjantain täysistunnon tallenne.](#)

[Katso sunnuntain täysistunnon tallenne.](#)

Kansalaisvaikuttamisfoorumilta poimittuja kommentteja

"Isot, painavat ja paljon kuluttavat kaupunkimaasturit olisi kiellettävä tiheästi asutuilla kaupunkialueilla, tai niitä olisi ainakin rajoitettava."

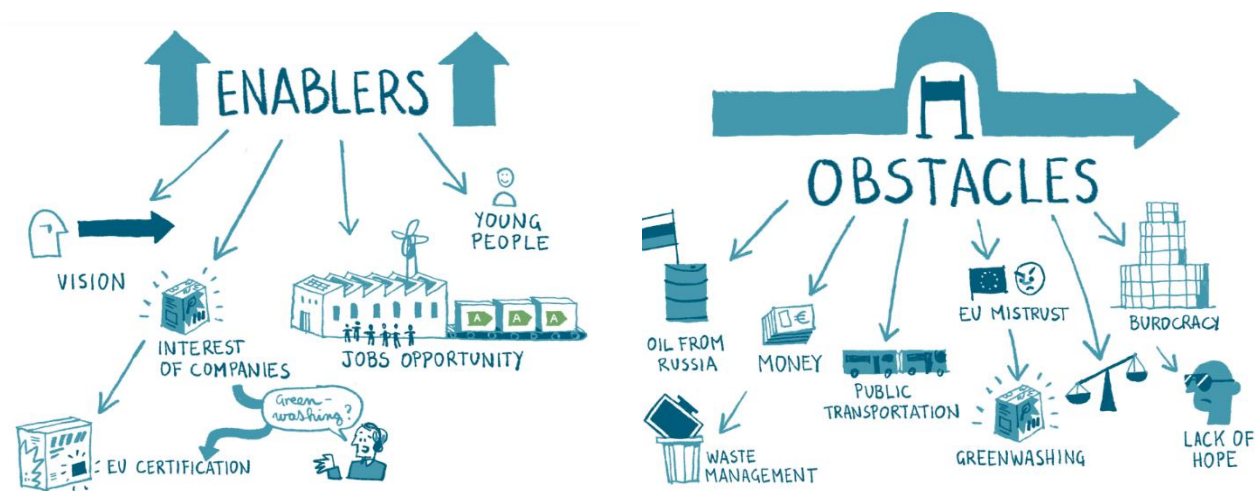
"Tarvitsemme avointa ja kunnioittavaa keskustelua kaikilla tasoilla - paikallisella, kansallisella ja EU:n tasolla - siitä, miten nämä tavoitteet voidaan saavuttaa niin, ettei ketään yhteiskunnassa jätetä jälkeen."

"Autoliikennettä olisi vähennettävä tekemällä kaduista ja muista kaupunkitiloista jalankulkijaystävällisempiä, ja asfalttipintoja kaupunkien kaduilla ja muilla alueilla olisi vähennettävä merkittävästi. Niiden asemesta olisi istutettava ruohoa ja puita, jotta voidaan hillitä kaupunkien lämpenemistä ja vähentää riippuvuutta ilmastointilaitteista erityisesti kesällä."

"Älymittareista olisi tehtävä pakollisia. Vanhanmallisissa energiamittareissa on vain yö- ja päivätaksa. Uusista älymittareista näkyy senhetkinen energian hinta, minkä ansiosta kuluttajat voivat päättää, käyttävätkö sähköä silloin kun se on kalleimmillaan. Tämän pitäisi teoriassa tasoittaa kysyntää ja siten vähentää riippuvuutta kulutushuippujen aikana käytettävistä voimalaitoksista."

Tutustu kansalaisvaikuttamisfoorumiin

Kokousviikonloppu Sylvain Mazasin näkökulmasta

Sylvain Mazas laati keskustelujen etenemisestä graafisen visualisoinnin. Yllä on esimerkki hänen työstään, jonka kiinnostava visuaalisuus rikastutti istunnon dynamiikkaa.

Tiivistelmä paneelin kolmen istunnon tavoitteista

- **Ensimmäinen istunto 23.-25.2.2024:** Kartoitetaan osallistujien kokemuksia energiatehokkuudesta sekä heidän tietämystään koko energiajärjestelmän suurimmista haasteista.
- **Toinen istunto 15.-17.3.2024:** Painopiste siirtyy haasteista ratkaisuihin
- **Kolmas istunto 12.-14.4.2024:** Yhteenvetokeskustelut, suositusten hyväksyminen